...Ш ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...П(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 198 (6127)
ОКТЯБРИИН 1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Большевизмын хүсэтэ идейнэ зэбсэг

...В. Сталинай зохёоhон ...КП(б)-гэй түүхын Хуряангы ...рс» гэжэ номой анха түрүүн ...лэгдэжэ гараhанhаа хойшо ...өөдэр арбанхоёр жэл гүйсэ... Энэ сталинска гениальна ...ёолой хэблэгдэжэ гараhан яба... хадаа большевистскэ пар..., советскэ арадай ба улас...рондын бүхы хүдэлмэришэнэй ...лөөнэй идейнэ ажабайдалда ...хамшагта ехэ событи боло... байна.

...Нүхэр Сталинай классическа ...ёол болбол марксизм-ленинизм...н hургаалнуудай бодото эн...клопеди, творческо марксиз...н гайхамшагта үльгэр жэшээ ...н. Энэ ном хадаа марксизм-...ленинизмын идеянуудэй хамагые ...гша хүсые, большевизмын ...ри ба практика хоёрой таhар...гүй холбооге бэелүүлэн харуул... Эдэ идеянууд болбол оло...тын ухаан бодолые эзэлээд ...хадаа газар дэлхэйе шэнэдхэн ...билгаха агууехэ материальна ...сэн боложо, бодото дээрээ бэе...үлэгдэжэ байна.

...«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы ...рс» болбол большевистскэ пар...е байгуулхын түлөө олон олон ...йсадта эсэргүүгээр манай агууехэ ...ждьнор ба багшанар Ленин, ...алинай хатуу шанга тэмсэл хэ... тухай, хүсэн түгэлдэр парти ...йгуулжа, тэрэниие революцион... теорёор зэбсэгжүүлhэн, тэрэнэй ...ратеги ба тактикые зохёоhон ...ай эли тодоор хэлэжэ үгэнэ.

...Агууехэ Сталинай энэ ном до... манай партиин айхабтар ехэ ...дүршэл согсологдоно, түрүү...н социал-демократическа кру...гуудhаа мүнөөнэй большe...үүдэй агуухэ парти хүрэтэр ...рэнэй ябажа гараhан түүхэтэ зам ...руулагдана. Ленин—Сталинай ...ртиин хүтэлбэри доро дэлхэй ...рэ эгээн революционно Рос... хүдэлмэришэн анги болбол ...уухэ Октябрьска социалисти...скэ революци хэжэ, хүн ту...тэнэй түүхэдэ шэнэ үе нээhэн ...йна. Манай ороной ажалшад ...льшевистскэ партиин ударидал...р СССР дотор социалистичес... общество байгуулаад, мүнөө ...ммунизмын гэрэлтэ hайхан ...уухэ байшангые бодхоожо ...йна.

...«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы ...рс» гэжэ сталинска номой хэб...гдэжэ гарахатай хамта больше...змын түүхэ ба теориие шудал... ба пропагандалха хэрэг шэ... шатада дээшээ үргэгдэhэн бай... юм. Энэ классическа зохёол ...даа большевистскэ кадрнуудые, ...най интеллигенциие идеологи...скаар зэбсэглэхэ хэрэгтэ, со...тскэ хүнүүдые идейнэ хатуу...улха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...нэгдэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэ... байна.

...«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы ...рсын» хэблэгдэжэ гарахатай ...шарамдуулан партийна пропа...ндые эмхидхэхэ тухай» ВКП(б)-...й ЦК-гэй 1938 оной ноябриин ...1-нэй тогтоол болбол партийна ...опагандые hайжаруулха үргэн ...э хэмжээ-ябуулгануудые ха...лhан байгаа. Эдэ хэмжээ-...буулгануудые бэелүүлhэнэй ...шаар партийна пропаганда ба ...ветскэ хүнүүдые идейнэ хүмүү...үүлгэ тон ехээр дээшэлhэн бай... юм. «ВКП(б)-гэй түүхын Ху...янгы курсын» хэблэгдэжэ гара...н ябадал манай партиин ба ...ветскэ арадай идейно-полити...ческэ шэнэ хүсэтэ дэбжэлтын эхи табяа. Нүхэр Сталинай ном болбол бүхы коммунистнуудай, дэлхэйн бүхы түрүү хүнүүдэй үдэр бүриингөө хүдэлмэридэ хүтэлбэри болгожо ябадаг номынь болоо.

Марксизм-ленинизмын hургаалаар хүмүүжүүлэгдэhэн советскэ хүнүүд бүхы дэлхэйн үмэнэ өөhэдынгөө үндэр ехэ моральна шэнжэ шарайе, социалистическэ гүрэнэйнгөө асари ехэ хүсые харуулаа. Советскэ арад болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта туйлаад, мүнөө дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Манай Эхэ орон болбол эб найрамдалай, демократиин ба социализмын бата хэрэм мүн.

Манай советскэ ороной жэшээгээр Европын ба Азиин арадай демократиин оронуудай ажалшад сүлөөтэй ба жаргалтай ажабайдал зохёожо байна. СССР дотор социализм байгуулгын асари ехэ дүй дүршэлые согсолhон «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол эдэ оронуудай ажалшадта зориг бадаруулагша жэшээ боложо үгэнэ. Энэ зохёол хадаа ахадүү коммунистическэ партинуудта тэдэнэй ажал-ябуулгын хүтэлбэри ба ажалшадые хүмүүжүүлгын хүсэтэ зэбсэг болоно. Нүхэр Сталинай ном болбол бүхы дэлхэйн коммунистнуудые ба ажалшадые идейнэ талаарнь зэбсэглэнэ, тэдэнэй революционно hэрэмжые дээшэлүүлнэ, ангиин дайсадай ябуулгануудые элишэлэн сохихоор hургана.

Нүхэр Сталинай энэ гениальна зохёол болбол жэл ерэхэ бүри улам олон миллион ажалшадай дура хүсэлые бэедээ татана. Тиимэhээ, энэ ном жэл бүри хэдэ хэдэн миллион тиражтайгаар олон янзын хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаража байна.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол бурят-монгол хэлэн дээрэ гурба дахин хэблэгдээ. Бурят-монгол ажалшад хадаа өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ марксизм-ленинизмын энэ гениальна зохёолые шудалха арга боломжотой болоо.

Мүнөө үедэ манай ороной коммунистическэ общество байгуулжа байхада, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын удхашанар тон ехээр дээшэлээ. «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол энэ хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэнэ. Ленин—Сталинай партиин гэшүүд, манай ороной олон миллион ажалшад энэ номые шудалжа, өөhэдынгөө идейно-теоретическэ бэлэдхэлые, оюун мэдэрэлые ба революционно hэрэмжые дээшэлүүлнэ. Тэдэнэр общественнэ хүгжэлтын ба политическэ тэмсэлэй хуули ёhонуудые энэ номhоо ойлгон абажа, улам түргэнөөр урагшаа дабшаха айхабтар ехэ хүсэтэй болоно.

Мүнөөдэрhөө манай ороной городуудта партийна гэгээрэлэй системэдэ hуралсалай жэл эхилбэ. Партийна организацинууд болбол hуралсалай жэлдэ hайнаар бэлэдхэхын тулада ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. Тэдэнэр хадаа энэ жэлдэ коммунистнуудай ба партийнабэшэ советскэ хүнүүдэй марксистско-ленинскэ бэлэдхэлые саашадань дээшэлүүлхэ ябадал хангахын түлөө тэмсэхэ байна. «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол коммунистнуудай идейнэ ургалтын, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын үндэhэ hуури мүн.

„ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые" бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэлгэ

Творческо марксизмын гениальна зохёол мүн болоhон «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» хадаа анха түрүүнээ зохёогдожо гаргагдаhан сагhаа хойшо бурят-монгол хэлэн дээрэ гурба дахинаа хэблэгдэжэ, 40 мянган тиражтайгаар гаргагдаhан байна. Бүхы гурбан хэблэлнүүдэй тиражнуудынь үргэн олон уншагшадай дунда хүсэдөөр тараhан байха юм. Энэ хадаа большевистскэ партиин теори ба түүхые өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ шудалха ябадалда манай республикын ажалшадай зүгhөө ехэ дура хүсэл ба hонирхол гаргажа байhыень харуулна.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» хэблэжэ гаргахатай дашарамдуулан марксизм-ленинизмын классигуудай мүн бусадшье зохёолнууд бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гаргагдаhан байна. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Бурят-Монголой Гүрэнэй хэблэл ВКП(б)-гэй түүхые шудалжа байгшадта зорюулан марксизм-ленинизмын иимэ зохёолнуудые ниитэ дээрэнь 45 мянган тиражтайгаар хэблэжэ гаргаа: К. Маркс ба Ф. Энгельс—«Коммунистическэ партиин манифест», В. И. Ленин — «Империализм болбол капитализмын дээдэ шата мүн», «Ородой социал-демократуудай зорилгонууд», «Деревниин үгытэйшүүлдэ», «Советскэ засагай ээлжээтэ зорилгонууд», И. В. Сталин — «Ленин тухай», «Октябрьска революци ба ородой коммунистнуудай тактика», «Манай партидахи социал-демократическа хэлбэрил тухай үшөө дахин», «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай» зохёолнууд болоно.

1950 ба 1951 онуудай хэблэлэй түсэбэй ёhоор В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай иимэнүүд зохёолнууд хэблэлдэ бэлэдхэгдэжэ байна: «Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ», «Арадай ханинар» гэжэ юун бэ, тэдэнэр хайшан гээд социал-демократуудта эсэргүүсэн дайлалданаб?», «Юу хэхэб?», «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика», «Ленинизмын асуудалнууд».

Бурмонгизай коллективэй ба литературно-редакционно хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилгонь хадаа hаяын жэлнүүдтэ хэблэгдэхээр хараалагдаhан эдэ классическа зохёолнуудые эрхим hайнаар оршуулжа, саг болзор соонь hайн шанартайгаар хэблэн гаргаад, ВКП(б)-гэй түүхые үшөө гүнзэгыгөөр шудалхадань манай республикын ажалшадта туhалха ябадал болоно.

Агууехэ барилгада хабаадалсалга—хүндэтэ хэрэг

ПРИАЗОВЬЕ, (Запорожско область), сентябриин 28. (ТАСС). «Дума Ленина» гэжэ колхоз энэ жэлдэ хлопогhоо миллион шахуу түхэригэй олзо оруулхань. Тус колхоз Урда-Украинын каналhаа (Ногайска магистральhаа) газараа уhалдаг болоходоо, үшөө ехэ олзо доход оруулхаар хүлеэнэ.

Каховско гидроэлектростанциие, Урда-Украинын ба Хойто-Крымэй каналнуудые бариха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаhан митинг дээрэ колхозой эрхим хлопковод Ф. Зорицкая иигэжэ хэлсэбэ:

—Приазовьеын таряашад полёо hайнаар уhалдаг болохо тухай үе наhан соогоо hанаашалhан байгаа. Таряашадай hанал бодолые агууехэ Сталин мэдэжэ, сэсэн шиидхэбэри гаргаhан байна. Урда-Украинын каналай барилгада хабаадалгые ехэ зол гэжэ тоолохо байнаб.

«Дума Ленина» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд каналай барилгада хэрэгтэй хүдэлмэриин хүсэ ба транспорт эльгээхэ уялга абаа.

Коммунизмын агууехэ барилганууд тухай лекцинүүд

КАЗАНЬ, сентябриин 29. (ТАСС). Татариин ажалшад сталинска барилгануудаар ехээр hонирхоно. Волгадахи, Дунда Азидахи, Украинадахи, Крымдэхи асари ехэ барилгануудтай холбоотой асуудалаар лекцинүүдые уншаха тухай захилнууд предприятинуудай, эмхи зургаануудай ба бусад организацинуудай коллективүүдhээ, мүн колхозууд ба совхозуудhаа политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын отделенидэ, городской ба республиканска лекционно бюродо ороно.

«Волгадахи гидроэнергетическэ агууехэ барилганууд» гэhэн түрүүшын лекци олон зоной хабаадалгатайгаар Ленинэй нэрэмжэтэ культурын ордон соо болоо.

МАО-ЦЗЕ-ДУН, Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствын түрүүлэгшэ.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Шэнэ Хитад

Адхаг хабхар hүниие хахалан,
Алтарма толон Хитадта бадарба,
Арад зоноо илалтаар амаршалан,
Алдарта Мао Цзе-дун трибунада гараба.

Мүнөө—шэнэ гүрэнэй түрэhэн үдэр,
Мүнхэ сүлөөгэй үүр сайhан үдэр.
Баярай ехэдэ зугаалан жаргажа,
Баран зониинь найрлана хамтаржа.

Барандаа мүнөө залуу наhаа наhалжа,
Бадарhан hаруул байдалаа барална.
Жанжан Чжу Дэйн малгайн hарабша
Залуу басаган миндаhаар хяазална.

Тэнгэри-Уулаhаа тэрэ Хайнанъ хүрэтэр,
Чахар-Монголhоо Шанхайн үйлсэ хүрэтэр,
Үргэнөөр тэнииhэн хизаар дүүрэн
Үнгын сэсэг, дуунууд гарана хүүен.

Бадарhан Республикаяа батаар сахижа,
Баатар сэрэгүүдынь хёрхоор жагсана,
Дура зүрхөөрөө Сталинда хандажа,
Духарайн дээжэ сүршэн барина.

Иигэжэ хэтэдэнь hүниие харюулжа,
Элшэтэ наран Хитадта мандаба,
Коммунизм тээшэ зоноо дахуулжа,
Хитадай коммунистнууд парадта гараба.

„Садай недели" үнгэргэгдэхэнь

...БМАССР-эй Министрнүүдэй Со...дэй тогтоолой ёhоор, Бурят-Мон...лой бүхы аймагуудта, городуудта ...тосхонуудта 1950 оной октяб...ин 1-hээ 8 хүрэтэр «Садай неде...» үнгэргэгдэхэ болобо.

...Колхозуудта, совхозуудта ба ...hалбариин ажахынуудта үрэ ...мэстэ модонуудые hуулгаха ...50 оной гүрэнэй түсэб тус не...лиин турша соо дүүргэгдэхэ ба ...үлэн дүүргэгдэхэ ёhотой бай... Тэрэшэлэн колхознигуудай, ...хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай бууса шадарай участогуудта, МТС-үүдэй, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, hургуулинуудай, больницануудай усадьба дээрэ, мүн тосхонуудай, хүдэлмэришэнэй поселогуудай ба городуудай улицануудта, талмайнууд дээрэ садуудые тариха, жэмэстэ модо hуулгаха ябадал эмхидхэгдэхэ байна. Тэрээнhээ гадна, 1951 оной хабар сад тариха ба жэмэстэ модо hуулгаха участогуудые бэлэдхэхэ зорилго табигдана.

Адуу малдаа дулаан байра бэлэдхэе!

Нүхэд колхознигууд! Дулаан байра хадаа малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын нэгэн шухала услови мүн. Эртэнhээ малайнгаа байрануудые дулаан, сэбэр болгогты!

☆ ☆

Томодхогдоhон колхозой зоотехническэ барилганууд

Мухаршэбэрэй аймагай томодхогдоhон «Гигант» колхоздо зоотехническэ барилганууд үргэнөөр ябуулагдана. hаяхан тус колхозой центртэ 70 үхэрэй байха шэнэ типовой байра баригдаба. Тэрэ байра соо электричествээр үнеэ hааха, ороохо бутаргаха, үбhэ тэжээл хэршэхэ ба бусалгаха түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна. Тэжээл болон hү мэтын ашаануудые зөөхэ харгы хэгдэжэ эхилээ.

Тэрэ байрын хажууда 70 тугалай байха типовой байра баригдажа, октябриин 10-да дүүргэгдэхээр хараалагдана. Энэ байрань мүн лэ электричествотэй байха юм.

Хахашуун гэжэ газарта 300 толгой хонидой багтаха типовой байра баригдажа, ноябриин 1-дэ ашаглалгада оруулагдахань. Гадна, энэ колхоз сүүдхэ соо 50 центнер таряа сохихо электрическэ тээрмэ баряад, ургамалай тоhо үйлэдбэрилхэ завод байгуулжа байна. **М. Елаев.**

Эрхим hаалишан

Долгор Дамшаева «Улаан-Шарза» колхозой (Ахын аймаг) тогтоhонhоо хойшо малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ, эрхим ажалаараа шалгарна. 1940 онhоо hаалишаар хүдэлмэрилхэ зуураа, коммунистка Дамшаева өөрынгөө дааhан малнуудые жэл бүри бүрин бүтэнөөр харууhалдаг ба түлнүүдыень тобир тарганаар түлжүүлдэг байна.

Байгша ондо нүхэр Дамшаева илангаяа ехэ амжалта туйлаа. 14 үнеэдhээ 15 тугал абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлhэн ба hү hааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна. Мүн тоhо суглуулха түсэбөө 110 процент дүүргээд, 370 килограмм эрхим шанартай тоhо гүрэндөө тушаажа, гүрэнтэйгөө болзорhоо урид тоосоhон байха юм. Мүнөө колхозойнгоо амбарта колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаагдаха тоhо элбэг дэлбэгээр тушаажа байна. Октябрьска революциин hайндэр хүрэтэр үшөө ехэ тоhо тушаахаб гэжэ нүхэр Дамшаева мэдүүлнэ.

Д. Дугаров.

Муу бэлэдхэлтэй

Малай үбэлжэлгэдэ жэшээтэ hайнаар бэлэдхэхэ тухай социалистическэ уялгануудые абаhанайнгаа hүүлээр Баргажанай аймагай зарим колхозууд энэ хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулжа эхилhэн байгаа. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй түрүү зэргэдэ Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз ябана. Тус колхоз малай байрануудые заhабарилха хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулжа байна. Колхозой эрхим хүнүүд Ш. Васильев, А. Урбанов, Р. Молонов гэгшэд малай байрануудые заhабарилга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, энэ хүдэлмэреэ ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр тэмсэжэ байха юм. Тус колхозой эбэртэ бодо малнууд 5 ондоо газарта, хонид 4 ондоо газарта үбэлжэхэ юм. Гадна, үбhэ хуряалгын мүнөө сезондо үбhэ хуряалгын бригадануудые малай заимкануудые даагшад толгойлжо, малдаа үбhэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлhэн байна. Иигэжэ, тус колхозойхид ниитынгээ үхэр малда садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ хангахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Гэхэтэй хамта, колхозно ниитынгээ адуу малда эрхим үбэлжэлгэ хангахын түлөө аймагай бүхы колхозуудай булта hайнаар тэмсэдэггүй байhаниинь гэмшэлтэй. Жэшээнь, Уринска сельсоведэй колхозууд малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые өөрөө бүтэхэдэнь орхижорхиhон байна. Эндэхи Чкаловай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта мүнөө хүрэтэрөө барилгын бригаданууд хүсэд бүридхэгдөөгүй байhаар. Малай байрануудай заhабарилга дээрэ оройдоо 1—2 хүн хүдэлмэрилнэ. Нэгэшье колхоздонь заhабарилагдажа дүүргэгдэhэн малай байра үгы. Тиихэдэ Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой Топика гэжэ газартахи малай заимка үмхиржэ дууhаха болошоhон ба хоройнуудыень үбhэшэн түлижэрхиhэн байха юм.

Тэрэшэлэн, Ворошиловай нэрэмжэтэ ба «Большевик» колхозуудта мүн иимэ байдал үзэгдэнэ. Эдэ колхозуудта малай байрануудые заhабарилга муугаар ябуулагдана, дезинфекцилгэ хэгдэнэгүй.

А. Баргузинский.

Научна коммунизмын гайхамшаг зохёол

☆ ☆

(„ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын“ хэблэгдэһэнһээ хойшо 12 жэлэй ойдо)

☆ ☆ ☆

12 жэлэй саада тээ—1938 оной октябриин 1-дэ — «Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин түүхэ. Хуряангы курс» гэһэн нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн зохёол хэблэгдэн гараһан байна. Творческо марксизмын энэ гайхамшаг зохёол дотор манай партиин асари ехэ дүй дүршэл согсологдоо, түрүүшын социал-демократическа кружогуудһаа большевигүүдэй агуухэ парти хүрэтэр ябажа гараһан тэрээнэй зам харуулагдана. Большевигүүдэй парти болбол мүнөө дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын социалистическэ гүрэниие сэсэн мэргэнээр хүтэлбэрилжэ байна, советскэ арадые урагшань, коммунизмын замаар этигэл түгэсөөр хүтэлжэ ябана. Наукын агуухэ корифей нүхэр Сталин большевизмын научна түүхэ байгуулаа. Хуряангы курс соогоо нүхэр Сталин марксизм-ленинизмын гол идеянуудые дэлгэрүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ манай партиин түүхые айхабтар гүнзэгыгөөр ба эли тодоор харуулна. Энэ ном дотор марксизмын идеянууд, Ленин, Сталинай творческоор хүгжөөһэн марксизмын идеянууд большевигүүдэй партиин түүхэтэй нигта холбоотойгоор харагдана. ВКП(б)-гэй түүхэ болбол марксизм-ленинизмые бэелүүлгэ мүн.

Научна коммунизмын гайхамшаг зохёол—Хуряангы курс хадаа марксистска теориин гүн ехэ удхашанарые, революционно ёһоор общество шэнэдхэн байгуулхын түлөө, социализмын илалтын түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ марксистска теориин, түрүү идеянүүдэй айхабтар ехэ удхашанартай байһые харуулна. «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол творческо марксизмын түгэлдэр хүсые эли тодоор харуулна. Творческо марксизм болбол бүхы үе сагта хабаатай, ходоодо байдаг тобшололнууд ба формулонуудые мэдэрдэггүй. Марксизм болбол али бүхы догматизмын ба хооһон сээжэлдэлгын дайсан мүн.

«Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин түүхын Хуряангы курсын» хэблэгдэн гараһан ябадал хадаа манай партиин, советскэ арадай, бүхы оронуудай ажалшадай идейнэ ажабайдалда тон ехэ событи болоһон байгаа. Большевизмын научна түүхын гарахадань большевигүүдэй парти, бүхы дэлхэйн коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд хүсэн түгэс идейнэ зэбсэгтэй болоо.

Сталинай ном хадаа коммунистнуудай, дэлхэйн бүхы түрүү хүнүүдэй үдэр бүри хэрэглэдэг номынь болоо, марксизм-ленинизмые нэбтэрүүлхэ большевистскэ пропагандын эрхим жэшээ болоо.

* * *

Бүхэсоюзна коммунистическэ партиин түүхэ хадаа большевистскэ партиин ударидалга доро, коммунизмын агуухэ вождьнор, пролетарска революциин гениальна стратегүүд—Ленин, Сталинай сэсэн мэргэн хүтэлбэри дороородой пролетариадай бэелүүлһэн 3 революцинуудай түүхэ мүн.

Манай парти болбол хүдэлмэришэн ангиин бүхы дайсадта эсэргүү, ажалшадай бүхы дайсадта—помещигүүдтэ, капиталистнуудта, кулагуудта, хорлогшодто, шпионуудта, капиталистическэ хүреэлэлгын бүхы хүлһэншэдтэ эсэргүү хэһэн революционно тэмсэл соо бэхижээ, хатуужаа гэжэ большевистскэ партиин түүхэ харуулна.

Ленин—Сталинай ударидалгаар парти болбол жэжэбуржуазна партинуудые—эсернүүдые, меньшевигүүдые, анархистнуудые, элдэб янзын буржуазна националистнуудые үй бута сохёо. Большевигүүдэй парти хадаа пролетарска революци тухай, политическэ засагые хүдэлмэришэн ангиин дайшалан абаха тухай, пролетариадай диктатура тухай марксистско-ленинскэ һургаалые аршалан хамгаалһан ба бодото дээрэнь бэелүүлһэн байна.

ВКП(б)-гэй түүхэ болбол «хаанта засагые унагааһанай, помещигүүд ба капиталистнуудай засагые унагааһанай түүхэ, гражданска дайнай үедэ хари гүрэнүүдэй зэбсэгтэ интервенциие бута сохиһоной түүхэ, манай орон дотор Советскэ гүрэниие ба социалистическэ обществые байгуулһанай түүхэ мүн», —гэжэ нүхэр Сталин заана («ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс», Бурмонгиз, 1947, нюур 4).

Советскэ арад болбол большевигүүдэй партиин ударидалгаар, өөһэдынгөө агуухэ вождьнор Ленин—Сталинай хүтэлбэреэр, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эгээн түрүүлжэ мүлжэгшэдэй засагые унагагаа, Советскэ гүрэн тогтоогоо, социалистическэ общество байгуулаа. «СССР-тэ социализмые байгуулга хүн түрэлтэнэй түүхэдэ агуухэ эрьелтэ ба СССР-эй хүдэлмэришэн ангиин ба тариашадай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта мүн». (Тэндэ, нюур 404—405).

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» социализмын түлөө манай Эхэ ороной ажалшадай тэмсэлэй тон ехэ дүй дүршэлые согсолоо. 1917 оной октябрьда Россин хүдэлмэришэн анги хадаа капитализмые политическэ илаа. Зүгөөр, социализм байгуулхын тула, капитализмые экономикыншье талааръ үй бута сохихо, һалгааха, хуушан дэлхэйе экономическа илаха шухала байгаа. Энэ түүхэтэ зорилгые бэелүүлхэ ябадалда манай Эхэ ороной индустриализациин сталинска политика шиидхэхы удхашанартай байгаа гэжэ Хуряангы курс харуулна. «Ороной индустриализаци болбол, —гэжэ Хуряангы курс заана,—ажахын бэеэ даанхай байдалые хангажа, ороной оборонын хүсые бүхэжүүлһэн, СССР-тэ социализмын илаха ябадалда шухала хэрэгтэй ушар байдалнуудые байгуулһан байна» (мүн тэндэ, нюур 409).

Хуряангы курс болбол капиталистическэ индустриализациһаа социалистическэ индустриализациин тад ондоо байһаниие харуулна, олон тоото шэнэ фабриканууд, заводуудые, электростанцинуудые бариха, арадайнгаа бүхы ажахые шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэ советскэ гүрэнэй олодог мүнгэ зөөринүүдэй эшэ үндэһэнүүдые элирүүлэн харуулна.

Индустриализациин сталинска политикада эсэргүүсэн, ленинизмын бүхы дайсад, советскэ арадай бүхы дайсад хэрзэгыгээр тэмсэһэн байна. Уласхоорондын империалистнууд, тэдэнэй хүлһэншэ агентнүүд—троцкистнууд, зиновьевецууд, бухаринецууд, буржуазна националистнууд ба буржуазин бусад зарсанар болбол СССР-эй индустриализацида һаад тойбо хэхые, социализмын байгуулалта таһалдуулхые һэдэһэн байна. Зүгөөр, тэдэнэй тиимэ һэдэлгэнүүдынь буруу һүрөө һэн. Парти болбол социалистическэ индустриализациин дайсадые үй бута сохиһон ба советскэ арадые социализм байгуулгын замаар урагшань зоримгойгоор хүтэлһэн байна.

Большевигүүдэй партиин ударидалга доро, агуухэ Сталинай хүтэлбэри доро ябажа, манай орониие аграрна, технико-экономическа талаараа урдань гээгдэнги байһан аад, бүхы шухала хэрэгсэлнүүдые өөрынгөө хүсөөр үйлэдбэрилхэ шадабаритай, гадаадын дайсадһаа өөрыгөө хамгаалха шадабаритай түрүү индустриальна орон болгохын түлөө тэмсэһэн советскэ арадай баатарлиг тэмсэл «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» хуудаһанууд дээрэ хэтэ мүнхэдөө бэшэгдээ.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол хүдөө ажахые социалистическээр шэнэдхэн хубилгахын түлөө, олон миллион ажалша ниитэ тариашадые колхозно байгуулалтын замда оруулхын түлөө большевистскэ партиин тэмсэлэй асари ехэ дүй дүршэлые согсолно. Троцкистнуудай ба капитулянтнуудай шанга эсэргүүсэлгэ хэбэшье һаань, нүхэр Сталин болбол жэжэ бутархай тариашадай ажахынуудһаа газартариалангай томо, артельнэ, коллективнэ ажахыда орохо тухай Ленинэй заабарида түшэглэн, агуухэ Ленинэй кооперативна түсэбтэ түшэглэн хүдөө ажахые коллективизацилгын теориие зохёоһон ба бодото дээрэнь бэелүүлһэн байна гэжэ Хуряангы курс харуулна.

«Энэ болбол, — гэжэ Хуряангы курс соо хэлэгдэнэ,—тон гүнзэгы революционно эрид хубилалта, өөрынгөө туһа хойшолонгуудай талаар 1917 оной октябрьда болоһон революционно эрид хубилалтатай алли удхатай, обществын хуушан шанарта байдалһаа шэнэ шанарта байдалда һүрэн ороолго байһан юм.

Энэ революциин өөрсэ ушарынь, тэрэ хадаа, гүрэнэй засагай түсхэлээр, дээрэһээ уруу хэгдээ, кулагуудай дарлалтада эсэргүүсэгшэ, сүлөөтэ колхозно ажабайдалай түлөө тэмсэһэн тариашадай миллионно олониитын зүгһөө дороһоо өөдэ сэхэ дэмжэлгээр хэгдэһэн ябадалда байна». (тэндэ, нюур 451).

Энэ революци хадаа социалистическэ байгуулалтын үндэһэн шухала гурбан асуудалнуудые нэгэ сохилтоор шиидхэһэн байна гэжэ нүхэр Сталин онсолон тэмдэглэнэ. Энэ революци хадаа манай орон догорхи эгээл олон тоото капиталистическэ ангиие—кулагуудай ангиие усадхаа. Энэ революци хадаа манай ороной эгээл олон тоото ажалша ангиие—тариашадай ангиие капитализм бии болгодог байһан үмсын ажахын замһаа колхозно ажахын замда оруулаа. Энэ революци хадаа арадай ажахын тон шухала һалбари—хүдөө ажахыда социалистическэ базые советскэ засагта байгуулжа үгөө.

Социалистическэ индустриализациин ба хүдөө ажахын коллективизациин түлөө большевистскэ партиин тэмсэлэй түүхэтэ дүршэлынь социализмын илалтын түлөө өөһэдынгөө арадуудай тэмсэлые хүтэлбэрилжэ байгаа арадай демократиин оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партида зоригжуулхы хүсэн болоно.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» болбол бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын түлөө большевигүүдэй партиин, Советскэ гүрэнэй ба манай арадай шэн зоригто, эрид шууд тэмсэлые харуулна.

Ленин — Сталинай байгуулһан Советскэ гүрэн хадаа бии болоһо-нойнгоо түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, эб найрамдал ба арадуудай хоорондоо харилсан туһалалсалгын политикые бэелүүлдэг байха юм. Харин США, Великобритани болон бусад империалистическэ оронууд бага ба дулдыданхай арадуудые богоолшолхо ба дээрмэдэхэ, агрессиин, колониальна булимтаралгын политика ябуулдаг байһан ба ябуулжашье байна.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» дотор социализмын илалтын түлөө советскэ арадай тэмсэлэй гүн ехэ дүнгүүд гаргагданхай, Сталинска Конституци тухай эли тодоор тодорхойлогдонхой. «СССР хадаа хүгжэлтын шэнэ үедэ, социалистическэ общество байгуулгые гүйсэдхэлгын үедэ ороһон ба коммунистическэ обществодо шата дамжан ороһон...» тэрэ бүхэдэлхэйн-түүхэтэ баримтые Сталинска Конституци бэхижүүлээ (мүн тэндэ, нюур 511).

* * *

Творческо марксизмын сэсэн мэргэн зохёол —«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» дотор нүхэр Сталин болбол мүнөө үеын эгээл научна мировоззрени болоһон диалектическэ ба историческа материализмын үндэһэ һуурийе найруулан бэшэнэ. Диалектическэ ба историческа материализм хадаа марксистска партиин теоретическэ үндэһэ һуури, коммунизмын теоретическэ үндэһэ һуури болонхой.

Нүхэр Сталин болбол диалектическэ материализмые творческоор хүгжөөнэ, пролетариадай диктатурые туйлан абахын ба коммунизм байгуулхын түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ диалектическэ материализмын элсүүлхы хүсые харуулна. Хуряангы курс хадаа марксистско-ленинскэ философи ба большевигүүдэй партиин практическа ажал-ябуулга хоёрой хоорондохи дотоодын холбоое элирүүлэн харуулна. Марксизм-ленинизмын хүсэниинь ба бата бэхи байһаниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа обществын хүгжэлтын эрижэ байһан эрилтэнүүдтэ түшэглэдэг, обществын бодото ажабайдалһаа хэзээдэшье таһардаггүй байна.

Нүхэр Сталин болбол обществын хүгжэлтэдэхи түрүү идеянүүдэй, теориин, политическэ үзэл бодолой агуухэ эмхидхэхы, элсүүлхы ба шэнэдхэн байгуулхы үүргые Хуряангы курс соогоо харуулна. Общественнэ идеянууд, теори, политическэ эмхи зургаанууд болбол обществын материальна ажабайдалай хүгжэлтын тулажа ерэһэн зорилгонуудай һуури дээрэ бии боложо гараад, «обществын материальна ажабайдалай тулажа ерэһэн зорилгонуудые шиидхэхэ ябадал эсэстэнь хүргэхын ба тэрээниие саашадаа хүгжэхэ аргатай болгохо зайлашагүй үилэрбайдалнуудые бии болгон, общественнэ бодото байдалда, обществын материальна ажабайдалда өөһэдөө хожомынь нүлөөлдэг юм» (мүн тэндэ, нюур 171).

Марксизм-ленинизмын хүсэниинь ба бата бэхи байһаниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа обществын хүгжэлтын эрилтэнүүдые зүбөөр харуулһан түрүү теоридо түшэглэдэг, теориие үндэр дээрэ үргэдэг, тэрээнэй элсүүлхы, эмхидхэхы ба шэнэдхэн байгуулхы хүсые оёортонь хүрэтэр ашаглаха ябадал өөрынгөө уялга гэжэ тоолодог.

Марксизм-ленинизм болбол байгаали ба обществын хүгжэлтын хуули ёһонууд тухай наука, дарлагдаһан ба мүлжэгдэһэн олониитын революци тухай наука, бүхы оронуудта социализмын илаха илалта тухай наука, коммунистическэ общество байгуулга тухай наука мүн гэжэ нүхэр Сталин һургана. Энэ наука болбол нэгэл байрандаа байжа болохогүй юм. Марксизм-ленинизм хадаа саг үргэлжэ хүгжэжэ, ургажа байдаг. Бүхы үе сагта шухала хубилашагүй байдаг тобшололнууд ба формулонуудые марксизм мэдэрдэггүй байха юм. Коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй шэнэ дүршэлөөр, практикаар баяжуулагдаха зуураа, марксизм болбол хуушан формулонууд ба тобшололнуудые түүхын шэнэ оршон байдалда, шэнэ зорилгонуудта таараха шэнэ формулонууд ба тобшололнуудаар һэлгэдэг байна.

Нүхэр Сталинай өөрынь бүхы ажал-ябуулга революционно теориие хайшан гэжэ творческоор хүгжөөхэ хэрэгтэй байһанай толотомо жэшээ харуулна. Нүхэр Сталинай гайхамшаг зохёолнуудынь марксизм-ленинизмые хүгжөөнэ, тэрэниие шэнэ, дээдэ шатада дэбжүүлнэ.

Диалектическэ ба историческа материализмда зорюулагдаһан, Хуряангы курсын разделынь марксистско-ленинскэ философиие творческоор хүгжөөһэнэй толотомо жэшээ болоно. Нүхэр Сталин хадаа наукын ба революционно практикын гол шухала бүхы туйлалтануудые эли тодоор бэшэжэ согсолоо. Диалектическэ ба историческа материализм тухай нүхэр Сталинай зохёол марксистска философиин хүгжэлтэдэ шэнэ, дээдэ шатань, тэрэнэй оройнь болоо.

Ленинизмын олонтоото дайсадта эсэргүү тэмсэл соогуур нүхэр Сталин болбол марксизмын революционно теориие аршалан хамгаалаа, тэрээниие творческоор хүгжөөгөө, баяжуулаа.

Нүхэр Сталин социалистическэ революци тухай ленинскэ теориие улам хүгжөөгөө. Нүхэр Сталин болбол нэгэ орон дотор социализм байгуулха арга боломжо тухай теориие бүри тодорхой болгоо, капиталистическэ хүреэлэлгын үлөөшье һаа, манай орон дотор коммунизм байгуулжа болохо арга боломжо бии байһан тухай тобшолол хээ. Нүхэр Сталинай энэ сэсэн мэргэн тобшололынь коммунизмын түлөө тэмсэлдэ манай арадые зоригжуулна, партиин үмэнэ агуухэ түүхэтэ перспективэ нээнэ, марксизм-ленинизмын теоридо тэн үнэтэ баялиг болоно.

Манай орон дотор социалистическэ байгуулалтын асари ехэ дүй дүршэлдэ түшэглэн, нүхэр Сталин социалистическэ гүрэн тухай гүйсэд бүрин һургаал бии болгоо. Хэрбээ капиталистическэ хүреэлэлгэ үлөөд байгаа һаань, коммунизмын үедэшье гүрэн шухала хэрэгтэй гэжэ нүхэр Сталин һургана.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» хуудаһанууд сталинска научна уридшалан харалгын хүсэн тухай эли тодоор гэршэлнэ. 1935—1937 онуудай уласхоорондын оршон байдалые шэнжэлхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол империалистическэ агрессиин гуламтануудые заагаа. Гитлеровецүүдэй, японско империалистнуудай үндэһэгүй хооһон бүхы түсэбүүдэй зайлашагүй буруу һүрэхэ байһаниие уридшалан заагаа.

«Японско булимтарагшадта эсэргүүсэһэн хитад арадай ба энээнэй армиин баатарлиг тэмсэл, Хитадта боложо байгаа угаа ехэ национальна дэбжэлтэ, Хитадтахи хүнүүдэй ба территориин айхабтар ехэ резервнүүд..., — эдэ бүгэдэ хадаа японско империалистнуудай Хитадта удаан байхагүй, байжашье шадахагүй тухайда һэжэггүйгөөр хэлэжэ үгэнэ», — гэжэ нүхэр Сталин сэсэн мэргэнээр уридшалан бэшэһэн байна. («ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс», Бурмонгиз, 1947, нюурнууд 491—492).

Энэ сталинска тобшололой тон зүб байһаниие түүхэ гэршэлэн харуулаа. Хитадай героическа арад болбол үмхирһэн гоминдановска зонхилогшодой дарлалтые хэтэдэнь усадхан хаяа, англо-американска дээрмэшэдэй империалистическэ дарлалтаһаа сүлөөрөөд, мүнөө өөрынгөө арадай-демократическа гүрэниие амжалтатайгаар байгуулжа байна.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» хэблэгдэн гараһанай һүүлдэ, наукын агуухэ корифей, нүхэр Сталин марксистско-ленинскэ теориие улам саашань хүгжөөнэ. Партиин XVIII-дахи съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн элидхэл, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн тухай» ном, 1946 оной февралиин 9-дэ һунгагшадай [illegible] урда хэлэһэн үгэ, «Марксизм ба языкознаниин асуудалнууд» мэтын иимэ гайхамшаг зохёолнуудынь марксизм-ленинизмын тон үнэтэ баялиг болоно.

* * *

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» соогоо нүхэр Сталин болбол парти тухай марксистско-ленинскэ һургаалые найруулан бэшээ, улам саашань хүгжөөгөө.

Большевигүүдэй парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин түрүү, ушар ёһо мэдэдэг, эмхидэмэл отряд, пролетариадай ангиин эмхидэлэй дээдэ формо мүн гэжэ нүхэр Сталинай гениальна ном соо заагдана. Марксистска партиин идеологическа, эмхидхэлэй, тактическа ба теоретическэ үндэһэ һууринуудые найруулан бэшэхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол эдэ үндэһэ һууринуудые зохёолгодо «Юу хэхэб?», «Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ», «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика», «Материализм ба эмпириокритицизм» гэһэн ленинскэ зохёолнуудай тон ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин политическэ вождь болоһон парти тухай ленинизмын һургаалые творческоор найруулан бэшэхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол шэнэ түхэлэй партиин, «засагай түлөө тэмсэлдэ пролетаринарые хүтэлхэ хүсэд шэн зоригтой, революционно оршон байдалай орёо бэрхэ условинуудые ойлгожо шадаха хүсэд дүй дүршэлтэй ба зорилгодоо хүрэхэ зам дээрээ байһан үһан доогуурхи али бүхы шулуунуудые зайлаад гаража шадаха хүсэд шадабаритай дайшалхы, революционно партиин» түхэл шэнжые шадамараар харуулна. (И. В. Сталин, Зохёолнууд, том 6, нюур 170). Эгээл иимэ парти большевигүүдэй парти болоно. Тэрэ хадаа коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ олониитые зоригжуулжа ба эмхидхэжэ байна, Ленинэй уран хурсаар хэлэһэн ёһоор, «манай үеын оюун бодол, нэрэ түрэ ба һэшхэл» мүн болоно.

Парти тухай марксистско-ленинскэ һургаалые хүгжөөхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол пролетарска революциин илалта, пролетариадай диктатурын илалта революционно партигүйгөөр бэелүүлэгдэжэ шадахагүй юм гэжэ заана. Энэ шухала тобшолол хадаа бүхы дэлхэйн ахадуу бүхы коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партиин ажал-ябуулгада айхабтар ехэ удхашанартай байна. Ленин—Сталинай партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри хадаа манай бүхы амжалтануудай һүр һүлдэнь, манай бүхы илалтануудай үндэһэ һууринь болоно. Нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр манай парти советскэ арадые социализмын илалтада асараа, тэрэнэй ударидалгаар манай орон дотор коммунизм байгуулагдажа байна.

Пролетарска революциин хүтэлбэрилэгшэ ба эмхидхэгшэ үүргые имагтал түрүү теорёор зэбсэглэгдэһэн парти бэелүүлжэ шадаха юм гэжэ большевигүүдэй партиин түүхын дүршэл этигүүлэн харуулна. Марксистско-ленинскэ теори хадаа оршон байдалые зүбөөр ойлгохо, событинуудай ябасые уридшалан хараха, саашадаа тэдэнэй ямараар хүгжэхэ байһаниие мэдэхэ арга боломжо партида олгодог гэжэ нүхэр Сталин һургана. Энэ хадаа революционно теориие шудалха, оролдосотойгоор һураха нангин зорилгые манай партиин гэшүүн ба кандидат бүхэнэй урда бүхы советскэ, ажахын, профсоюзна ба комсомольско кадрнуудай урда табина.

Жэжэбуржуазна партинуудта ба өөһэдынгөө зэргэдэ байһан оппортунистнуудта эсэргүүгээр хайра гамгүй тэмсэдэг байгаал һаа, парти болбол илалта туйлажа шадаха юм гэжэ манай партиин баатарлиг тэмсэл эли тодоор гэршэлэн харуулна. ВКП(б)-гэй энэ дүршэл хадаа бүхы ахадүү компартинуудта жэшээ болоно. Эдэ компартинууд болбол баруунай социалистнуудта —англо-американска империализмын хүлһэнэй агентнүүдтэ эсэргүүсэн эбсэшэгүй шанга тэмсэл хэнэ, буржуазна националистнуудые, этигэл ядагшадые ба бусад оппортунистнуудые элишэлэн сохижо, өөһэдынгөө зэргэнүүдһээ хаман хаяжа байна.

Большевизмын бүхы түүхэнь шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые зоримгойгоор дэлгэрүүлгын жэшээ болоно. Энэ хадаа манай партиин хүсэниинь мүн. «Парти болбол,—гэжэ Хуряангы курс соо хэлэгдэнэ,—хэрбээ тэрэ хадаа шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлһээ айдаггүй, хэрбээ тэрэ [...] өөрынгөө хүдэлмэриин алдуу[...] ба дутуунуудые балартуулда[...] хэрбээ тэрэ хадаа партийна хү[...] мэриин алдуунуудые заһал[...] кадрнуудые һургадаг, хүмүүж[...] дэг, хэрбээ тэрэ хадаа саг [...] өөрынгөө алдуунуудые заһа[...] шададаг байгаа һаа, илагда[...] гүй байдаг юм.

Парти болбол, хэрбээ тэрэ [...] өөрынгөө алдуунуудые нюудаг, [...] шэнтэй асуудалнуудые балар[...] лан дарадаг, өөрынгөө дутуу[...] дые амгалан байдалай хуу[...] баяраар халхалдаг, шүүмжэл[...] өөрыгөө шүүмжэлэлые тэсэдэ[...] бэедээ хананги мэдэрэлээр нэб[...] дэг, бэедээ дурланги мэдэрэлд[...] тэдэг ба тэнигэлэн амаржа эх[...] байгаа һаа, ухэжэ хосордог [...] («ВКП(б)-гэй түүхын Хурая[...] курс». Бурмонгиз, 1947, нюур [...]

Манай обществын хүгжэлты[...] сэн болоһон шүүмжэлэл ба [...] гөө шүүмжэлэл хадаа мүнөө, [...] циализмһаа коммунизмда [...] дамжан орожо байһан үедэ, [...] бүхы хүдэлмэридэ нэбтэрэн [...] лагдаха ёһотой. Парти болбол [...] дээ хананги али бүхы ябада[...] дутагдалнуудта шүүмжэлэлгүй[...] хандалгада, шүүмжэлэл ба [...] гөө шүүмжэлэлые хабшаха [...] тон багаханшье һэдэлгэнүү[...] эсэргүүгээр эрид тэмсэнэ.

Ленин—Сталинай парти [...] олониитэтэй иимэ бата бэхи, [...] та холбоотой нэгэшье парти дэ[...] дээрэ үгы юм. Большевигүү[...] парти хадаа ажалшадые һурга[...] ба хүмүүжүүлдэг, олониитын [...] тэнүүдтэ анхаралтайгаар ханда[...] өөрөө тэдэнһээ һургаал аба[...] «ВКП(б)-гэй түүхын Хурая[...] курс» болбол арад зонтой [...] саагаа үдэр бүри үргэдхэхэ ба [...] хижүүлхыень, арад зонтой парт[...] нигта барисаан дотор партиин [...] сэ шадалай, илагдашагүй байһа[...] эшэ үндэһэ харахыень бүхы [...] мунистнуудые, бүхы партийна [...] ганизацинуудые уряална.

* * *

«ВКП(б)-гэй түүхын Хурая[...] курс» болбол уласхоорондын [...] ехэ удхашанартай, юуб гэх[...] эгээл түрүү, эгээл революцио[...] партиин—большевигүүдэй парт[...] ударидалга доро ородой хүдэ[...] ришэн ангиин тэмсэлэй дүй дү[...] научнаар энэ ном дотор согсо[...] донхой. Тиимэһээ бүхы ороны[...] коммунистнууд энэ номые а[...] тар анхаралтайгаар ба баясха[...] тайгаар шудалдаг, «большев[...] болбол бултанда тактикын [...] боложо таараха юм» гэһэн ле[...] скэ һургаалые һанажа ябадаг [...] на. (Зохёолнууд, том 28, нюур [...]

«ВКП(б)-гэй түүхын Хурая[...] курс» хадаа революционно ко[...] мүн. Капиталистическэ ороны[...] хи коммунистическэ парти[...] энээниие хэрэглэн, америка[...] империализмда эсэргүү олони[...] тэмсэлые толгойлно. Өөһэды[...] арадуудай эрхэ сүлөө ба [...] даанхай байдалые хамгаална, [...] питалистическэ богоолшол[...] пролетариадые сүлөөлхын ту[...] тэмсэнэ, дай һужэрөөгшэдые [...] шэлнэ.

Арадай демократиин ороную[...] коммунистнууд манай партиин [...] хэ сооһоо тэмсэлдээ этигэл най[...] бари абана, олониитые хүтэлбэр[...] хэ, арадай дайсадта эсэргүү тэм[...] хэ һургаал ВКП(б)-гэй героическ[...] түүхын жэшээ дээрэһээ аба[...] Партиин эмхидхэхы ба хүтэлбэр[...] хы үүргэ тухай, пролетариа[...] диктатура тухай, социализм [...] гуулгын замууд тухай ленинс[...] сталинска һургаал арадай демок[...] тиин оронуудай коммунистнуу[...] эгээл революционно теорёор [...] сэглэнэ, тэдэнэй замыень заа[...] социализмын илалтын түлөө [...] сэл хайшан гэжэ хэхыень һург[...]

Большевизмые шудалалга ха[...] ахадүү компартинуудай бүхы [...] жалтануудайнь үндэһэ һуури [...] «ВКП(б)-гэй түүхын Хурая[...] курс» гэһэн агуухэ Сталинай [...] хадаа хүдэлмэришэн ангиин хү[...] гэй түлөө хайшан гэжэ тэмсэхы[...] энэ тэмсэлдээ хайшан гэжэ [...] хыень бүхы дэлхэйн коммунист[...] дые һургана. Сталинай идея[...] хадаа коммунизм тээшэ зори[...] бүхы оронуудай ажалшадай[...] мыень гэрэлтүүлнэ.

Большевигүүдэй партиин хүт[...] бэреэр, агуухэ Сталинай уда[...] далгаар советскэ арад болбол а[...] хын асари ехэ түсэбүүдые дүү[...] хын ба үлүүлэн дүүргэхын [...] амжалтатайгаар тэмсэнэ, бай[...] лиие шэнэдхэн хубилгана, [...] ба техникэдэ айхабтар ехэ [...] лэлгэнүүдые хэнэ. Научна [...] лизмын гайхамшаг зохёол боло[...] «ВКП(б)-гэй түүхын Хурая[...] курс» хадаа прожекторэй [...] тодо гэрэл шэнгеэр, комму[...] тээшэ урагшаа зориһон замы[...] бидэндэ гэрэлтүүлнэ.

В. ГОЛЬЦЕВ.

Большевизмын түүхэ ба теорие гүнзэгыгөөр шудалха

...нөөдэрһөө бүхы оронноймнай городуудта партийна гэгээрэлэй ...темэдэ һуралсалай жэл эхилбэ. Энэ жэлдэ ямараар бэлэдхэһэн тухайгаа парторганизацинуудай секретарьнууд хөөрэнэ

☆ ☆

Һуралсалаа эмхитэйгээр эхилхэбди

...най партийна организаци ...унистнуудай идейно-теорети... хэмжээе дээшэлүүлхэ ...й ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тог...ые бэелүүлэн, үнгэрэгшэ жэл... коммунистнуудай политическэ ...лсалда нилээд амжалтануу... ...туйлаһан байна.

...бшье, тэдэ һайн үрэнүүдэй ...гуаар партийна һуралсалда ...алнууд бии байгаа. Кружо...ймнай занятиин таһалдаха ...ш гарадаг һэн.

...үнөө жэлдэ энэ дутагдал... ...а дахин дабтахагүйн тула ...салай шэнэ жэлдэ һайнаар ...хэбди.

...50 — 51 онуудай һуралсалай ...э манай партийна организа... «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряан... ...курсые» шудалха дээшэлүү...эһэн түхэлэй 2 ба гол түхэ... 1 кружогууд хүдэлмэрилхэ ...8 коммунистнууд бэеэ даа... ...марксизм-ленинизмын тео... ...шудалха байна. Тэдэнэрэй ...ультантаар эрдэм бэлэдхэл... ...коммунист нүхэр Л. Айзин ...огдонхой.

...үнөө жэлдэ пропагандистнуудай состав үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо нилээд һайжараа. Бүхы пропагандистнууднай зунай турша да ВКП(б)-гэй горкомой дэргэдэхи 3 һарын ба ВКП(б)-гэй обкомой дэргэдэхи 2 неделиин курсануудта һуралсаһан байна.

Энэ жэлдэ партийна һуралсалда партийнабэшэ хүнүүд үргэнөөр хабаадуулагдаха юм. Жэшээнь, нүхэр Дугар Дашеевэй хүтэлбэрилдэг кружогто 12 коммунистнууд ба 8 партийнабэшэ хүнүүд һуралсаха байна.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ хэрэглэгдэхэ бүхы литература бии, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» бүлэгүүдээр үзэхэ номуудай списогүүд табигданхай ба харуулан ойлгуулха пособинууд бэлэдхэгдэнхэй. Кружогуудай хүдэлмэрилхэ байранууд һайнаар заһабарилагданхай. Һуралсалай жэлдэ бэлэдхэхэ тухай асуудалаар партийна суглаан үнгэргэгдөө. Мүнөөдэрһөө һуралсалаа эмхитэйгээр эхилхэмнай.

П. Диканов, Улан-Удэ городой электростанциин парторганизациин секретарь.

Марксизм-ленинизмые гүнзэгыгөөр шудалхын түлөө

☆

Радиоинформациин комитедэй партийна организаци хадаа үнгэрэгшэ жэлэй партийна һуралсалда һайн үрэ харуулаа. «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха гол түхэлэй кружогто ба политһургуулида һураһан коммунистнууд программна материалнуудаа һайнаар шудалжа гараһан байна. Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые бэеэ даагаад шудалһан бүлэг коммунистнууд мүн лэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилөө.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээ коммунист бүхэн энэ жэлдэ марксизм-ленинизмын теорие яажа шудалха тухайгаа хаража үзэһэн ба үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо нэгэ шата дээшээ гараха гэжэ шиидхэһэн байна.

Партиин Городской комитедэй VI пленумэй шиидхэбэриие партийна суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэхэдээ, манай коммунистнууд хадаа шэнэ жэлдэ партийна һуралсалда эдэбхитэйгээр хабаадахаһаа гадна, мүн коллективэйнгээ партийнабэшэ гэшүүдые һуралсалда хабаадуулха хүдэлмэри ябуулха гэжэ тогтоогоо.

Мүнөө жэлдэ манай партийна организацида партиин түүхые шудалха гол түхэлэй кружогой орондо дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружок эмхидхэгдэжэ, тэрээндэ хабаадаһан коммунистнууд «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалан гарахатаяа хамта, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые үзэлсэхэ болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ политһургуулида һурагшад мүнөө жэлдэ В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографиие шудалха кружогто һураха байна. Большевизмын теори ба түүхые бэеэ даагаад шудалагшадтай семинарнууд үнгэргэгдэхэ байна. Тиихэдээ тус тус коммунистнууд энэ семинар дээрэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолоор элидхэлнүүдые хэдэг байхаар хараалагдана. Иимэ метод хадаа ехэ һонирхолтой байдаг ба зохёолнуудые гүнзэгыгөөр сйлгохо арга олгодог юм.

Манай парторганизациин коммунистнууд хадаа энэ жэлдэ өөһэдынгөө идейно-теоритическэ бэлэдхэлые улам дээшэлүүлхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдохо байна.

С. Каллиопи, Бурят-Монголой радиоинформациин комитедэй парторганизациин секретарь.

Эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ

...рмонгизай партийна организа... 8 коммунистнууд «ВКП(б)-... ...түүхын Хуряангы курсые» шу... ...гол түхэлэй кружогые, 3 ...унистнууд марксизм-лениниз... ...удэшын университедые үнгэр... ...жэлдэ дүүргэжэ гараһан бай... ...коммунистнууд марксизм-ле... ...мын теорие бэеэ даагаад ...адаг байгаа. Гэхэ зуура, үн... ...шэ жэлдэ «ВКП(б)-гэй түүхын ...ангы курсые» шудалха кружо... хүдэлмэридэ дутуу дундануу... ...олдодог һэн. Занятиһаа гээгдэ... ...бадал үзэгдэдэг, заняти үнгэр... методикын ба тэрэниие эмхид... ...н талаар зарим дутагдалнууд ...даг байгаа.

...үнөө жэлдэ манай организаци ...йна һуралсалаа эмхи...ээр эхилхэ, үнгэрэгшэ жэлэй ...дутуунуудые зайлуулха хэм...нүүдые хараалаа. Сентябриин ...ой үдэр партийна суглаан боло... партийна һуралсалые эмхитэй... ба идейнэ дээдэ хэмжээндэ ...лха хэмжээнүүдые хараалһан байна. Марксизм-ленинизмын теорие шудалха ябадалай гол метод болоһон бэеэ даагаад һураха ябадалда мүнөө жэлдэ онсо анхаралаа хандуулхабди. 5 коммунистнууд большевизмын теорие ба түүхые бэеэ даагаад шудалха байна. Мүн марксизм-ленинизмые шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружок эмхидхэгдэжэ, тэрээндэ 10 коммунистнууд һурахаар хараалагдаба. Гадна, Бурмонгизай партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэдэй һурахын тулада В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые шудалха кружок эмхидхэгдээ. Эдэ кружогууд хадаа бэлэдхэл һайнтай пропагандистнуудаар хангагдаһан байна. Һуралсал эмхитэйгээр ябуулха бүхы условн байгуулагданхай. Манай зорилго хадаа марксизм-ленинизмые гүнзэгыгөөр шудалхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадал болоно.

М. Пивоваров, Бурмонгизай партийна эхин организациин секретарь.

Хитад арадай тэмсэл

Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин дуунууд

Мүнөөдэр манай газетэдэ Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин дуунууд толилогдобо.

«Һайндуранай сэрэгшэдэй марш» гэһэн дуун Хитадай Арадай Республикын гимн болонхой юм. Авторынь Тянь Хань — Хитадай поэт ба драматург, Прагада болоһон эб найрамдалай тала баригшадай Конгрессэй делегат.

Ван Сюэбо, Хо Цзинчжи, Сай Кэ гэгшэдэй нэрэнүүд хитадай литературада үнинэй мэдээжэ юм. Тэдэнэр ба бусад Арадай-сүлөөлэлгын армиин дуунуудай сборнигые хитад хэлэн дээрэ бэлэдхэжэ 1948 ондо, Харбинда хэблэн гаргаһан байна.

ТЯНЬ-ХАНЬ

Һайндуранай сэрэгшэдэй марш

Бодогты,
Богоол болохы хүсэдэггүйшүүл!
Хатуу зоригой хабаар
Хамгаалаял
Хитад ороноо!
Аюулта саг ерээл!
Абараял түрэл хизаараа!
Дайшалхы уряамнай
Дорьбоог лэ дайды
Буудал сахилгаанай
Болоһон шэнгеэр!
Бодогты!
Бодогты!
Бодогты!
Бидэнэй тоо олон,
Бидэнэй сэдьхэл нэгэн!
Үхэлһөө бидэ айнагүйбди!
Урагшаа!
Урагшаа!
Урагшаа!
Үсэд дайнай түлэг руу!

САЙ КЭ

Арил сашаа, американска арми

Арилагты, Америкын сэрэгүүд!
Арадай нюдэнһөө зайлагты!
Үгы һаа эрьеһээ далай руу
Үхэн хосортороо түлхюулхэт!
Таанар Хитадта Чан-Кай-шин
Талархал һайшаалда
хүртөөлта,
Тэрээнтэй таанар хамтадаа
Тоноһон зөөрөө хубаагаалта.
Таанарай колони бэшэлди,
Тиигэжэ, ноёдууд, мэдэгты.
Ажалай арми шуургантайшье
Адлигүй ехэ хүсэтэйл.
Бодыш, уурлаһан Хитад,
Богоолой гэнжэ таһалыш!
Нохойрһон муухай дайсадые
Нугалаад, дараад, хаяыш!
Манай хүсые хэмжээд үзэ!
Манай олые тоолоод үзэ!
Америкын бузар арми
Арил саашаа, харагдангүйгөөр!
Ород оршуулгаһаа **Ш. Нимбуев** оршуулба.

ВАН СЮЭБО

Коммунистнуудгүйгөөр Хитадшье байхагүйл

Илалтымнай зам
Коммунистнууд манда нээгээл,
Коммунистнуудгүйгөөр
Хитадшье байхагүйл.
Коммунист
Хайрлан дурладаг арадаа,
Коммунист
Хатуу шанга лэ байлдаанда.
Алдарта зоригынь
коммунистнуудай
Аминаһыемнай абараал.
Алтан замынь
коммунистнуудай
Адли сэхэл годлидол.
Сэбэрлэгдэһэн нютагаймнай
тарялаанше
Сэрэгэй партизанска
базануудшье,
Эрхэ сүлөө, жаргалнайшье,—
бултадаа
Эдэ коммунистнуудай ашаар
олдоо.
Коммунист —
арадайнгаа зарса юм лэ,
Коммунист —
хайра гамгүйл дайсанда.
Илалтымнай зам
Коммунистнууд манда нээгээл,
Коммунистнуудгүйгөөр
Хитадшье байхагүйл.
Ород оршуулгаһаа **Ч. Намжилов** оршуулба.

ХО ЦЗИНЧЖИ

Хабарай һалхин

Хабарай һалхин январьда үлеэнэл...
Эй, барабанщик, сохииш барабанаа шангаар!
Хада дээр хатараа хэг лэ залуушуул —
Хабата үргэн Янь мүрэнэй эрье дээр
Хабарай һалхин январьда үлеэнэл.
Хэй, хэй! Шара уһата Яньһаа холо
Шанга ехэ поход эхилхэнь:
Соведүүдэй героическа арад
Мүнөөдэр добтолгодо орохонь!
Хэй, хэй! Харин тиимэһээ январиин үүрээр!
Хабарай һалхин үлеэгээ бэшэ аал?
Харанхы болотор хатараг лэ залуушуул!
Эй, барабанщик, сохииш барабанаа шангаар!
Зулгы гоё сэсэгүүд шэнгеэр тугууд ягаараал,
Илалтын Арми, шинии ябаһан газараар!
Эршэтэ дуумнай, улам улам шангадыш!
Хэй, хэй! Замайнгаа нэгэ хубии мүнөөдэр дабаабди,
Жабхалан гоёор илалтынгаа һалбархада
Зам-походоо дүүргэхэ Арми уурлабал,
Заатагүй, үглөөдэр хоёр дахин холо дабшахал!
Хэй, хэй! Шүүдэртэй набшатай уужам таладаа бидэнэр
Сугтаа хатархабди үдэшэ орой болотор!
Алдарта, габьяата Ажалай Арми мэндэмар!
Эй, барабанщик, сохииш барабанаа шангаар!
Амжалтаарнь тэрэнэй газарнай омогорхоол —
Эгтээ юрдөө хүнүүд эндэ суглараа бэшэл
Эртүүр, январиин үдэрэй үүрээр!
Хэй, хэй! Мэндээ эльгэнэбди советскэ ахадүүнэртэ!
Тэдэнһээ эрэлхэг хүнүүд үгыл дэлхэй дээр.
Түүхэтэ илалтануудай үдэрнүүды хододоо
Тэдэнтэй найрлахабди олон жэл соо хамтадаа!
Хэй, хэй! Город, тосхонһоо, нютаг бүхэнһөө
Гульдаабди эндэ олон мянгаараа!
Хабарай һалхин январьда үлеэнэл...
Эй барабанщик, сохииш барабанаа шангаар!
Хада уула, тала дайда саһаар мүнгэтэнэл,
Харин дулаан һалхин үүрээр үлеэнэл
Хабата үргэн Янь мүрэнэй эрье дээр.
Хэй, хэй! Инаг хизаарайгаа түлөө тэдэнэй дайн
Эсэгэ ороной гэгдэһэн байнал.
Агууехэ Сталин хүтэлнэ оронтоёо хамтадань
Асари, булад Армияа урагшань!
Хэй, хэй! Харин тиимэһээ январиин үүрээр
Хабарай һалхин үлеэгээ бэшэ аал?...
Ород оршуулгаһаа **Д. Гунзынов** оршуулба.

Хитадай арадай республика. Ханькоудахи «Шэн Син» гэжэ хлопчатобумажна фабрика дээрэ 1300 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй хахадһаа олонхидынь эхэнэрнүүд юм. Зураг дээрэ: фабрикын хүдэлмэришэн Ажалай герой Цай Ю-ин станогой дэргэдэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хитадай арадай республикын ехэ илалтануудай жэл

...949 оной октябриин 1-дэ Хи...й арадай республика соносо...оо һэн. Үнгэрэгшэ жэл хадаа ...миллионно арадые нэгэдүүл... Хитадай арадай республикын ...ехэ шэнэдхэн байгуулгын тү...ын жэл байгаа. Энэ жэлэй ...а дотор тус орон урагшаа ...и ехэ алхам хэһэн байна. ...багахан саг соо болоһон со...льно-экономическа хубилалта... ...ороной ажахын ба полити... ...э хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, ...нэй культурые үргүүлхэ яба...а туһалаа. Хитад арадай ...уехэ илалтань уласхоорондын ...он байдалда, капитализмын ...э кризисэй хурсадалгада ба ...тализмын колониальна систе... кризисэй гүнзэгырэлгэдэ ...м улам ехээр нүлөөлэгшэ ...т болоо.

...итадай илалтата революци ха... хамагые илагша марксист-...ленинскэ һургаалай хүсэнэй ...тодо демонстраци болобо. ...есида пролетариадай илахадань ...шье, Европодошье револю... ...хүгжэхэ имагта зохид усло... ...уд бии болохо һэн» (Зохёол... ...том 21, нюур 368) гэжэ ...И. Ленин бүри 1915 ондо үрил... ...хараһан юм. Ленинскэ ...шалан хэлээшэнь зүб болоо. ...үехэ Октябрьска социалисти... ...революци, илалтата социа...ческэ байгуулалта ба СССР-...ленинско-сталинска националь... ...олитикын бэелэлгэ хадаа ко... ...нуудай, хахад-колонинуудай ...аргаһан бүхы арадуудта ...э нүлөө үзүүлбэ.

...уехэ Октябрь болбол Ленин—Сталинай идеянуудэй унтаршагүй дүлые, марксизм-ленинизмын агууехэ һургаалые Хитадташье дэлгэрүүлэн бадаруулаад, социалистическэ Советскэ Союзай революционно дүй дүршэлые халан абаха арга хитад арадта олгоо. Хитадай революци болбол Хитадай хүдэлмэришэн ангиин ба тэрэнэй авангард —коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро мандаа. Хитадай антиимпериалистическэ ба антифеодальна революциин онсо илгаанууд, илалтын условинууд тухай нүхэр Сталинай гениальна теоретическэ зохёолнуудые Хитадай компарти өөрынгөө хүдэлмэридэ хүтэлбэри болгоһон байна.

Хитадтахи революциие тайлбарилан харуулха зуураа, 1926 ондо нүхэр Сталин иигэжэ зааһан юм: тус революциин онсо ушарынь юуб гэхэдэ, энэ хадаа «буржуазно-демократическа революци байхатаяа хамта, мүн Хиталые хариин империализмын ээзрхэлгэдэ эсэргүүгээр өөрынгөө хурса үзүүрые шэглүүлһэн национально-сүлөөлэлгын революци мүн» (И. Сталин. Зохёолнууд, том 8, 358). Хитадтахи буржуазно-демократическа революци феодальна үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлые империализмда эсэргүү тэмсэлтэй холбоһон ябадал мүн гэжэ нүхэр Сталин онсо тэмдэглээ һэн.

«Хитадтахи революциин перспективэнүүд тухай» элидхэл соогоо нүхэр Сталин 1926 оной эсэстэ иигэжэ хэлээ бэлэй:

«... Хитадтахи ерээдүйн революционно засаг өөрынгөө шэнжэ шанараар, 1905 ондо манайда хэлэгдэдэг байһан мэтэ тиимэ засаг, тайлбарилбал, пролетариадай ба таряашадай демократическа диктатурада түһөөтэй засаг байха, зүгөөр энэ хадаа гол түлэбтөө антиимпериалистическэ засаг байһанаараа илгаатай байха болоно.

Энэ хадаа Хитадай капиталистическэбэшэ гү, али тодорхойлбол социалистическэ хүгжэлтэдэ дамжан оролгын засаг байха болоно» (Зохёолнууд, том 8, хуудаһанууд 365—366).

Хитадтахи национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөн хадаа пролетариадай гегемониин байхадал илажа болохо гэжэ нүхэр Сталин зааһан юм.

Хитадтахи революциин шэнжэ шанар ба хүгжэлтын хүсэнүүд тухай гениальна сталинска шэнжэлэлые событинуудай хойшонхи ябаса бүрин, хүсэдөөр тодоруулаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда гитлеровскэ Германиие ба империалистическэ Япониие бута сохилго, Советскэ Союзай шиидхэхы үүргэ дүүргэһэнэй ашаар фашизмые бута сохилго хадаа Хитадай демократиин хүсэнүүдэй илалтын шухала условинь байба. «Арадай демократиин диктатура тухай» гэһэн статья дотороо Мао Цзе-дун иигэжэ бэшэһэн байна: «Хэрбээ Советскэ Союзай байгаагүй һаа, хэрбээ дэлхэйн хоёрдохи антифашистска дайнда илалтын туйлагдаагүй һаа, хэрбээ японско империализмын бута сохигдоогүй байгаа һаа (энэнь бидэнэртэ илангаяа шухала), хэрбээ Европодо арадай демократиин оронуудай бии болоогүй һаа..., уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй түрилтэнь мүнөөнэйхиһөө бүри хүсэтэй байха байгаа. Тиимэ ушарбайдалда бидэнэр илалта туйлажа шадаха байгаа гүбди? Үгы байһамнай элитэ».

Империализмда ба реакцида эсэргүү тэмсэлдэ Хитадай компарти өөрынгөө хойноһоо таряашадые, интеллигенциие, жэжэ буржуазие, национальна (компрадорскобэшэ) буржуазие дахуулан ябажа, тэдэниие демократическа, патриотическа единэ фронтдо эмхидхэн жагсаагаа. Хитадай коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро тэмсэн, Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын арми хадаа американска зэбсэгээр ба американска техникээр зэбсэглэгдэһэн гоминданай оломиллионно армиие гурбан жэлэй турша соо бутасохиһон байна. Компартиин хүтэлбэри доро Арадай политическэ консультативна совет эмхидхэгдэһэн ба Хитадай арадай республикын Центральна правительство һунгагдаһан байха юм. Хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай, интеллигенциин, жэжэбуржуазин, национальна буржуазин ба патриотическа бусад нюурнуудай демократическа единэ фронт болоһон засаг байгуулагдажа, энэнь хүдэлмэришэдэй ба таряашадай союз дээрэ үндэһэлдэг ба хүдэлмэришэн ангяар хүтэлбэрилэгдэдэг байна.

Хитадтахи гүрэнэй шэнэ засаг хадаа шэнэ обществын эзэн—арадай революционно засаг мүн. Гоминдановска үнгэрһэн үеын хахад-феодальна мүлжэлгын засагай бүхы үлэгдэлнүүдые элирүүлэн усадхаха ябадал, хүдэлмэришэдые ба таряашадые, эхэнэрнүүд ба национальна үсөөнхидые элсүүлэн засагай органуудые үргэнөөр демократизацилха условинуудые хангалга хадаа шэнэ засагай түрүүшын зорилго болоһон байна. Хитадай коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро тус орон дотор социально-экономическа ба культурна, революционно гүнзэгы хубилалтанууд хэгдэнэ, ажахын асари ехэ барилга дэлгэрнэ.

Революциин энэ шата дээрэхи арадай демократи хадаа арадай республика соносхоод, ниитэнациональна хэмжээн соо илаад, империализмын эзэрхэлгэдэ бүхы орон дотороо шахуу эсэс табяа. Гэбэшье, хүдөө ажахыдахи феодализмын үлэглэлнүүдые бүримүһэн усадхалгатай холбоотой, революциин антифеодальна зорилгонуудынь гүйсэд үшөөл шиидхэгдээдүй. Буржуазно-демократическа республикын зорилгонуудые бүрин шиидхэлгэ хадаа Хитадай арадай демократиин хүгжэлтын мүнөөнэй шатын гол удхань болоно.

Урдада сүлөөлэгдэһэн 160 миллион хүн зонтой, районуудтахи территори дээрэ хэгдэһэн аграрна реформо хадаа социально-экономическа үндэһэн хубилалтануудай нэгэн мүн. Аграрна реформо болбол газар эдлэлгын феодальна системые болюулна, газар эзэлхэ помещигүүдэй эрхэнүүдые үгы хэнэ. 1947 оной хуулиин ёһоор, помещигүүдһээ конфисковалагдаһан газарнууд үгытэй, бага газартай ба газаргүй 37 миллион таряашадай дунда хубаагдаһан байна.

1950 оной июнь һарада, Хитадай коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй 3-дахи пленум дээрэ хэһэн элидхэл соогоо, энэ реформын угаа ехэ политическэ ба ажахын удхашанарые Мао Цзе-дун тэмдэглэһэн юм. Үнихэн сүлөөлэгдэһэн районуудай экономикые һэргээн бодхоохо үргэн ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа, олонхи ажалшадай ажабайдалынь һайжаруулагдаа, хүдэлмэришэдэй ба интеллигенциин дунда хүдэлмэригүйдэлгын проблемэ шиидхэгдэһэн гү, али шиидхэгдэхэ дүтэлөөд байна.

Демократическа засагаархилай саг үргэлжын туһаламжые абахадаа, таряашад революциин дайшалалгануудые бодотоор хаража байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ехэдхэһэнэй ашаар, таряаша олониитын худалдан абаха шадабаринь ургаа.

Хитадай арадай республикын правительство 310 миллион хүн зонтой «сүлөөлэгдэһэн шэнэ районуудай» территори дээрэ аграрна реформо хэхэ бэлэдхэл ябуулна. Эдэ районуудта аграрна реформо 1950 оной намарһаа эхилээд 2—3 жэлэй турша дотор хэгдэхэ байна.

Бюрократическа капиталые конфискацилга ба тэрэниие ара-

(*Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта*).

Хитадай арадай республика. Эб найрамдал хамгаалгын олоной митинг Пекиндэ Сун Ят-сенэй нэрэмжэтэ парк соо болоо. Үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэд, таряашад, Арадай-сүлөөлэлгын армиин, ниитын организацинуудай, духовенствын түлөөлэгшэд атомна зэбсэг хорихо, тэрэниие түрүүлэн хэрэглэһэн правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо гэбэ. Зураг дээрэ: митинг боложо байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хитадта үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхалга

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха талаар Шаньдун провинцида мүнөө ябуулагдажа байгаа хүдэлмэри ехэ амжалтануудые туйлаба.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха курсануудһаа гадна, Шаньдун провинцида арадай 7.264 һургуулинууд эмхидхэгдээ. Тэдээндэ мүнөө 700 мянга гаран таряашад һуралсана. Арадай һургуулинуудта 10.000 гаран багшанар ажаллана. Арифметика ба литератураһаа гадна, хүдөө ажахые эрхилхэ аргануудые һайжаруулгада хамаатай предмедүүд арадай һургуулинуудта шудалагдадаг байна.

(ТАСС).

Хунань провинциин арад зон Мао Цзе-дунай түрэһэн гэрые дахин байгуулжа байна

ПЕКИН, (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хунань нютагай арад зон хитад арадай вождь Мао Цзе-дунда инаг дуратай байһанайнгаа тэмдэг болгон, Мао Цзе-дунай түрэһэн ба бага наһаяа үнгэргэһэн гэрые дахинаа байгуулжа байна.

Тус гэрынь Хунань провинциин, Сянгань уездын, Шаошань гэжэ багахан деревнидэ гоё һайхан газарта байдаг юм. Гоминдановска эзэрхэлэй жэлнүүдтэ тус гэр үмхиржэ муудаа. Үнгэрһэн жэлэй августа һарада деревниие Арадай-сүлөөлэлгын армиин сүлөөлһэнэй һүүлээр, олон хитадууд ба гадаадын айлшад энэ гэрые ошожо үзөө. Хуушан гэртэй тон адлихан шэнэ гэр барихаар хараалагдана.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, сентябриин 29. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үглөөгүүр иигэжэ мэдээсэбэ:

Сеулай райондо ябуулгануудые хэжэ байгаа Арадай армиин частьнууд хамгаалалтын шухала позицинуудые гартаа барижа, тоогоор үлүү американска сэрэгүүдтэ эсэргүү героическа тэмсэл ябуулһаар. Улицануудта болоһон байлдаануудта Арадай армиин частьнууд американска олон солдадууд ба офицернүүдые алаһан, шархатуулһан байна. Дайсанай сэрэгэй олон тоото техникэ. 9 танк усадхагдаа.

Бусад фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска сэрэгүүдтэй хамгаалалтын байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлһөөр.

Сентябриин 28-да Арадай армиин эрьеын артиллери Вонсанай (Гензан) урда тээ Хапчин (Госин-ри) райондо американска нэгэ истребителиие буудажа унагааба.

Американска самолёдууд Кореяын городууд ба тосхонуудые зэрлиг муухайгаар үдэр бүри бомбодожо үргэлжэлһөөр. Сентябриин 27-до, американска самолёдууд Урда Хамген провинциин Чомпхен (Тейхей) райондо ба Хойто Пхеньян провинциин Чончжу (Тейсю) райондо ургаса хуряажа байһан таряашадые бомбодоо, буудаа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесс[и]

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 28. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн мүнөөдэрэй заседани хадаа хэлсэхэ зүйл баталха тухай ба хэлсэхэ зүйлэй асуудалнуудые комитедүүдэй хоорондо хубааха тухай асуудал хаража үзэбэ.

Гүрэнүүдэй эрхэнүүд ба уялганууд тухай декларациин проект харалгые ерээдүйн сесси хүрэтэр хойшолуулха гэһэн Генеральна комитедэй һайшаан дурадхалые удаанаар зүбшэн хэлсэбэ. Чилиин ба Венецуэлын дэмжэлгээр, Титын бүлэгэй делегат энэ асуудалые мүнөөнэй сесси дээрэ хаража үзэхые эридээр дурадхаба. Советскэ Союз, Польша ба США комитедэй һайшаан дурадхалые дэмжээ.

Генеральна Ассамблей титовско делегадай дурадхалые 43 голосоор буруушааба. Энэ дурадхалай түлөө 11 делегат голосовалһан ба 3 делегат һаналаа бариһан байна.

Тэрэнэй һүүлээр Генеральна Ассамблей болбол дурадхагдаһан хэдэн пунктнуудые, тэрэ тоодо Палестина тухай асуудал ба анхандаа итальянска колонинууд байһан газарнууд тухай асуудал арсалтагүйгөөр һайшааба.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. С. Панюшкин «Грециин политическэ бэеэ даанхай ба территориальна бүрин бүтэн байха ябадалда ушаруулагдаһан аюул заналта» гэһэн пункт оруулхые буруушаажа үгэ хэлэбэ. Энэ пункт оруулга хадаа мүнөөнэй греческэ ёһо журамай террористическэ шэнжэ шанарһаа ба греческэ арадые тэрэнэй дарлаха ябадалһаа анхаралые татан холодуулха гэһэн англо-американска блогой нюуса һэдэлгэ мүн гэжэ Панюшкин хэлэбэ.

Греческэ түлөөлэгшэ Канеллопулос гэгшэ өөрынгөө орон доторхи монархо-фашистска террорые нюун далдалхын тула Советскэ Союзай ба тэрэнэй делегациин адресаар бүдүүлиг хардалга хэһэн байна.

Грецидэхи монархо-фашистска террорто дайрагдан хохирһон хүнүүдэй зоболонгые далдалхын тула энэ пункт оруулагдаа гэжэ Чехословакиин түлөөлэгшэ Гофмейстер тэмдэглэбэ.

Югославиин гуйлтаар Ассамблей болбол хэлсэхэ зүйлэй энэ пунктын хоёр бүлэгөөр голосовани тус тустань хэбэ. Ассамблей хадаа түрүүшын бүлэг — ООН-эй балканска тусхай комиссиин элидхэл оруулалгые 52 голосоор һайшааба. 6 оронууд: Советскэ Союз, Чехословаки, Польша, Белорусси, Югослави ба Украина буруушаажа голосовалаа. Тэрэнэй һүүлээр Ассамблей греческэ үхибүүдые репатриацилха тухай энэ пунктын хоёрдохи бүлэгые 56 голосоор һайшааба.

Тэрэнэй һүүлээр Ассамблей хадаа «Хитадай политическэ бэеэ даанхай ба территориальна бүрин бүтэн байха ябадалда ушаруулагдаһан аюул заналта» гэжэ мэхэтэйгээр гаршаглагдаһан гоминдановска дурадхалые хэлсэхэ зүйлдэ оруулха гү, али оруулхагүй тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Тэрэнэй һүүлээр «голосованиин машина» хүдэлжэ, энэ пунктые оруулхын түлөө 44 голос үгтөө, 6 делегат буруушаажа голосовалба, 7 делегат һаналаа баряа.

Удаа тээнь Генеральна Ассамблей «Болгарида, Венгридэ ба Румынида хүнэй эрхэнүүдые ба гол сүлөөнүүдые сахилга» гэһэн пункт оруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ пунктые Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлһөө гаргахые польско түлөөлэгшэ Дрогоевский эридээр дурадхаба.

Советскэ Украинын түлөөлэгшэ Барановский Польшын ба Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые дэмжэжэ, энэ пунктые хэлсэхэ зүйлдэ оруулаа һаа «Уставые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал» болохо байгаа гэжэ мэдүүлбэ.

Генеральна Ассамблей энэ пунктые оруулхын түлөө голосовалаа. Буруушаажа Советскэ Союз, Белорусси, Польша, Чехословаки ба Украина голосовалба.

Үсэгэлдэр үдэрэй заседани дээрэ Пакистанай делегат Зафруллахан эгээн һүүлээр үгэ хэлэжэ, Кореядэхи интервенци дэмжэбэ. Гэхэ зуураа, ООН-эй гэшүүд Хитадтахи бодото байдалые анхаралдаа абаха ёһотой гэжэ заагаад, Пакистанай түлөөлэгшэ хадаа Генеральна Ассамблейн энэ сессидэ Хитадай арадай республикын Центральна правительствын делегациие уриха гэжэ мэдүүлбэ.

* * *

Советскэ түлөөлэгшэ Арутюнян хадаа «Радио сигналнуудай туһаламжаар хэгдэһэн һаадуул» гэдэгые хамаарһан хэлсэхэ зүйлэй 30-дахи пунктын ра[…] гаргаха гэжэ дурадхаба. [...] асуудал хадаа информациин [...] лөө тухай асуудалаар Уру[...] сугларһан ООН-эй комиссар[...] шэн хэлсэгдэһэн ба тэрэ[...] Женевэдэ болоһон экономи[...] ба социальна соведэй һуу[...] сесси дээрэ зүбшэн хэлсэһэн [...] гаа гэжэ Арутюнян зааба. [...] ветскэ Союзай, Польшын ба [...] хословакиин түлөөлэгшэд ду[...] даһан заседанинуудта хаба[...] гүй ба тэдээндэ гоминдано[...] түлөөлэгшэ хуули бусаар х[...] даһан байна гэжэ тэрэ тэмд[...] бэ. Тиимэһээ Советскэ Союз [...] зүблөөнүүд дээрэ абтаһан ш[...] хэбэринүүдые хуулита ёһоной [...] жэ мэдэрхэгүй байна.

Белоруссиин түлөөлэгшэ со[...] скэ делегациин хараа бод[...] дэмжэбэ.

«Голосованиин машинын» һаламжаар 30-дахи пункт хэ[...] зүйлдэ гүйсэдөөр оруулагдаба.

«Испанитай ООН-эй гэшүү[...] нуудай ба тусхайлагдаһан [...] зургаануудай харилсаануудта» [...] маарһан хэлсэхэ зүйлэй [...] тушаа арсалдаан болобо. Испа[...] да фашистска ёһо журамые [...] хижүүлхэ ба 1946 ондо бо[...] Генеральна Ассамблейн сесси[...] рэ Франкын ёһо журамые [...] жэлэн абтаһан резолюцину[...] эбдэхэ гэжэ оролдоһон де[...] цинууд энэ пунктые хэлсэхэ з[...] дэ оруулха гэбэ.

Украинска делегат Война [...] пунктые хэлсэхэ зүйлһөө га[...] гэһэн польско дурадхал дэм[...] Советскэ делегат Бабаходж[...] энэ пунктые зайлуулха гэжэ [...] рэшэлэн дурадхаба.

Генеральна Ассамблей хэ[...] зүйлдэ испанска асууд[...] оруулха гэжэ 45 голосоор ш[...] хэбэ. Буруушаажа 9 голос ү[...] 2 делегат һаналаа бариба.

Гоминдановец Лю гэгшэ [...] тадта эсэргүү шэглүүлэ[...] американска агресси тушаа [...] ветскэ Союзай гомодолые х[...] хэ зүйлдэ оруулха ябадалые [...] руушаажа үгэ хэлэбэ. Гэб[...] Ассамблей энэ асуудал ору[...] 36 голосоор һайшааба, 6 де[...] буруушаажа голосовалба, 6 [...] легат һаналаа бариба. Гене[...] на Ассамблей хэлсэхэ зүйлэ[...] сад пунктнуудые зүбшэжэ х[...] гүйгөөр һайшааба. Полити[...] тусхай комитет байгуулха [...] Генеральна комитедэй дур[...] лые тэрэшэлэн һайшааба.

Политическэ хэрэгээр гэмнэгдээд түрмэдэ хаагдаһан греческэ 255 хүнүүд ООН-дэ хандаба

АФИНЫ, (ТАСС). Акронавилион түрмэдэ хаагдаһан 255 хүнүүдэй нэрэһээ Иоанисом Галанис, Евстафиос Иарпопулос ба Василис Саганас гэгшэдэй гарнуудаа табижа, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида хандаһан хандалгые «демократикос» газетэ толилбо.

Конституцида харша № 509 хуулиие (политическэ «гэм» хэһэнэй түлөө саазалан алахые хараалһан) Грецидэ үгы болголгодо ба бүгэдэниитын амнистиие бии болголгодо ООН-эй туһалхыень уряалба.

Акранавилион түрмэдэ [...] итальянска дайнай ветерану[...] эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ х[...] далсагшад бии гэжэ ханд[...] соонь заагдана.

Хитадай арадай республикын ехэ илалтануудай жэл

(Түгэсхэл)

дай гүрэнэй мэдэлдэ дамжуулан үгэлгэ хадаа Хитадай арадай демократиин хүгжэлтэдэ угаа ехэ удхашанартай байгаа. «Дүрбэн бүлэнэрһөө» бүридэһэн гоминдановска толгой хадаа Хитадта 20 жэл эзэрхэхэ үедөө 20 миллиард американска доллар болохо ба хүндэ болон хүнгэн промышленностиин томо предприятинуудһаа, банковска активуудһаа, далайн ба гол мүрэнэй транспортһаа, газарнууд ба хүдэлхэгүй элдэб янзын эд зөөриһөө бүридэһэн угаа ехэ капиталые өөрынгөө гарта оруулаад байһаниинь мэдээжэ. Хитадай монополинуудта мэдээтэй байһан бүхы предприятинуудые ба капиталнуудые гүрэндэ дамжуулан үгэлгэ хадаа социалистическэ шэнжэ шанартай гүрэнэй ажахын түгэс хүсэтэ секторые байгуулха ябадалда туһалһан байна.

Гражданска дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр богони болзор соо гээгдэнги Хитадые индустриальна һалбаран хүгжэһэн орон болгохын тула промышленностиие болон бүхы экономикые һэргээн бодхоохо ба шэнэдхэн байгуулха асари ехэ зорилго хүдэлмэришэн ангиин ба Хитадай арадай правительствын үмэнэ табигдаһан байна. Гэбэшье энэ зорилгые бэелүүлхэдэ ехэ бэрхэшээлнүүд ушарһан юм. Гоминдановска бандидуудаар бүрин һандаргагдаһан гү, али зариманиинь һандаргагдаһан ба сырьегой запасуудгүй предприятинууд шэнэ Хитадта хүртэһэн байна. Сырьёгой запасууд гоминдановска арминуудай сухариха үедэ усадхагдаһан гү, али абаашагдаһан байгаа. Электростанцинуудай эбдэгдэһэн дээрэһээ эдэ предприятинууд дээрэ олонхи ушарта электроэнерги байгаагүй. Транспортые болон хэлхээ холбоое һандаргалга, эдеэ хоолой, хубсаһанай хүртэдэггүй дээрэһээ ажалшадай үгытэй ядуу байдал хадаа эдэ бэрхэшээлнүүдые улам гүнзэгырүүлбэ.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро Хитадай хүдэлмэришэн анги болбол һандаргагдаһан предприятинууд, транспорт, хэлхээ холбоое һэргээн бодхоохын хойноһоо угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр оролсобо. 1950 оной эхеэр Хитадай томо предприятинуудай олонхинь гүрэнэй гарта ороод байһан ба ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Гүрэнэй гарта байгаа предприятинууд хадаа 1950 оной эхин үеэр нүүрһэ абалгын 70 процентые, шэрэм хайлуулгын 50 процентые, булад хайлуулгын 90 процентые, электроэнерги үйлэдбэрилгын 78 процентые, текстилиин 50 процентые ба машина бүтээлгын 70 процентые хангажа шадаха байгаа. Сүлөөлэгдэһэн территори дээрэхи 24.794 километр гүрэнэй түмэр замһаа 1949 оной эсэс хүрэтэр 21.000 километрынь ашаглалгада оруулагдаһан байна. 1950 оной хахад жэлэй түсэб шэрэм хайлуулгаар 125,5 процент, прокадаар—110,6 процент дүүргэгдээ. Энэ оной 1-дэхи квардалда нүүрһэ малтан абалгын түсэб 105,5 процент дүүргэгдээ.

Маньчжуриин промышленностиие һэргээн бодхоохо хэрэгтэ Хитадай компартиин ба хүдэлмэришэн ангиин туйлалтануудынь илангаяа агуухэ байна. Конфисковалагдаһан бүхы предприятинуудай 90 гаран процентнь 1950 оной мартда һэргээн бодхоогдоһон байна. Маньчжуриин хүдэлмэришэд үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхэһээ гадна, үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, промышленна продукци бүтээн гаргаха талаар 1949 оной түсэб Манчьжуриин гүрэнэй предприятинууд дээрэ 4,2 процентээр, 1950 оной 1-дэхи кварталай түсэб 9,2 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Хэдэ хэдэн предприятинууд, жэшээлхэдэ, Мукденскэ булад хайлуулгын, Дайренскэ шэлэй заводууд апрелиин тэнгээр 1950 оной хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна.

Хитадай компартиин хүтэлбэри доро хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, өөрын үнэ химдаруулхын, сырьё ба түлишэ алмахын түлөө тэмсэнэ. Гүрэнэй ба арадай ажана тэниглэн байдалда ашагтай байгаа һаань, арадай правительство хадаа энгэй промышленностиин хүгжэлтые дэмжэдэг байна, тиин хүдэлмэришэд энгэй промышленностиин предприятинууд дээрэ хиналта шалгалта бэелүүлнэ.

Промышленна, тэрэшэлэн, хүдөө ажахын эдеэ хоолой товарнуудай сэнгүүдые химдаруулга ба тогтомол болголго хадаа Хитадай хүн зоной бүгэдэ ниитын баяр баясхалан үүсхэбэ. «Женьминьжибао» газетэ 1950 оной апрелиин 10-да иигэжэ бэшээ һэн: «Сэнгүүдэй ургалтын ба мүнгэнэй үнэ бууралгын саг үргэлжын дарлалта хадаа Хитадай ажалшадые һүүлэй арбан жэл соо зобоожо байба. Тиин мүнөө сэнгүүдэй химдархада хүн зон угаа ехээр баярлана». Хитадай арадай банкын мэдээнүүдэй ёһоор, бүхы орон дотор үргэн хэрэглэлэй 80 янзын товарнуудай сэнгүүд 1950 оной февральһаа май хүрэтэр 28,8 процентээр химдарба.

Хитадай экономикын энэ ехэ туйлалта хадаа финанснуудай талаар хүтэлбэриие ба централизованно хиналта шалгалтые эмхидхэһэн ябадалтай холбоотой байна. Арадай правительство налогуудай системые гуримтай болгохо талаар хэдэн хуулинуудые гаргаа, хүдөө ажахын единэ налог, предприятинуудай эрьесын налог бии болгоо, гүрэнэй Илалтын урьһаламжа дэлгэрүүлээ. Мүнгэнэй үнэ бууралгые үүдхэдэг банкнодуудые нэмэжэ гаргаха хэрэггүй болоо.

Революци хадаа бодотоор абаха материальна ашагтай зүйлнүүдые Хитадай ажалша олониитэдэ үгэбэ. Гүрэнэй экономическа байдалай һайжарха тудам, тэдэ материальна зүйлнүүдынь ехэ болоно. Промышленна товарнуудай сэнгүүдые химдаруулга, ургаса хуряалгын ургалта хадаа таряашадай ажана тэниглэн байдалые ехээр дээшэлүүлбэ. Бүхы Хитад дотор хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай бодото салин хүлһэниинь ургажа байна.

Арадай гэгээрэлэй талаар асари ехэ туйлалтанууд болобо. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые ниитэ дээрэнь усадхалга болохо байна, үдэшын техническэ һургуулинууд ба фабрично-заводской һургуулинууд байгуулагдана, дээдэ һургуулинуудай тоо олошоруулагдаа, хүдэлмэришэдэй тусхай университедүүд ба техникумүүд нээгдээ. Дээдэ һургуулинуудта 130 мянган студентнүүд һуралсана. 3694 дунда һургуулинуудта 1.090 мянган һурагшад, 212.890 эхин һургуулинуудта 16 миллион һурагшад һуралсана.

Советскэ Союзай ба Хитадай арадай республикын хоорондохи хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай 1950 оной февралиин 14-дэ Москвада баталагдаһан договор, Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай, Хитадай арадай республикада удаан болзорой экономическа кредидые советскэ правительствын олгохо тухай хэлсээнүүд, тэрэшэлэн советскэ-хитадай холимол акционернэ обществонуудые байгуулха тухай 1950 оной мартын 27-ой хэлсээнүүд хадаа Хитадай арадай республикын ажабайдалда угаа ехэ удхашанартай байна.

СССР-эй ба Хитадай арадуудай хани барисаае бэхижүүлэгшэ эдэ түүхэтэ документнүүд хадаа эб найрамдал болон демократиие бэхижүүлхэ хэрэгтэ асари ехэ нэмэри болоно. 1950 оной июньдэ, Хитадай коммунистическэ партиин ЦК-гэй 3-дахи пленум дээрэ, СССР-эй ба Хитадай хоорондохи договор тухай хэлэхэ зуураа, Мао Цзе-дун иигэжэ зааба: «Нэгэн талаһаа, энэ хадаа манай орондо шэнэдхэн байгуулгые сүлөөтэйгөөр ба түргэнөөр бэелүүлхэ арга боломжо бидэнэртэ [...] нүгөө талаһаа — энэ хадаа [...] да болон дарлалтада эсэргү[...] найрамдалай ба демократии[...] лөө бүхы дэлхэй дээрэхи ара[...] дай тэмсэлые шангадхаха [...] үгэнэ». Хитадай арадай респу[блика] кын амжалтанууд хадаа Та[йвань] дээрэ һууриржаһан Чан Кай-[ши] бузар муухай хархис бүл[...] дэмжэһэн американска импе[...] листнуудай хоро хүдэлгэн га[...] руулна. Тиимэһээ тэдэнэр Х[итадай] арадай республика тушаа [...] хэ агресси ябуулан, Хитадай [...] тоодын хэрэгүүдтэ элеэр ха[...] ралсана. Тайваниие сүлөөлхэ [...] далдань хитад арадта [...] ушаруулха гэжэ американска [...] дохи флодто энэ оной июнии[...] до Трумэнай үгэһэн приказ [...] энэнь тэмдэглэгдэнэ, америка[...] уһан-сэрэгэй ба агаарай-сэр[...] хүсэнүүдые Тайванда эльг[...] нээр энэнь тэмдэглэгдэнэ, Я[лу] зян мүрэнэй дэргэдэ Хитадай [...] галан хүн зониие бомбодоһо[...] ба агаарай хилэнүүдые эбд[...] нээр энэнь харагдана.

Гэбэшье, урагшаа революци[...] ёһоор ябажа түгэс хүсэ о[...] хитад арадые американска и[мпе]риалистнууд айлгажа шада[...] Хитадай коммунистическэ [пар]тиин ба өөрынгөө вождь [...] Цзе-дунай хүтэлбэри доро яб[...] Ленин — Сталинай агууехэ [...] гаалые хүтэлбэри болгон, СС[СР-] эй арадуудтай байгуулһан [...] дүүгэй союзда ба агуу ехэ [...] барисаанда түшэглэн, хитад [...] этигэл найдамтайгаар ураг[шаа] дабшана.

Профессор **В. МАСЛЕННИ[КОВ]**
— экономическа науку[н] доктор.

Харюусалгатай редакто[р]
орлогшо Ц. Б. БУДА[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промы[ш]ленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02398. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.0[...]